

ARCHÉ (a čas) / Bytí (a „počátek“) / Čas (a ARCHÉ) / Počátek (času - ?)

Tak jako se nemůžeme tázat po počátku počátku, nemůžeme se ani tázat po počátku času. Čas v jednom smyslu začíná, když začíná konkrescentní (tj. skutečná, „reálná“) událost. Ale v tom případě máme na mysli vlastní (přivlastněný) čas právě této události. Událost se může začít dít (odehrávat) pouze díky tomu, že na to „má“ potřebný čas, tj. když je jí nějaký čas přidělen a ona jej „přijme“ jako svůj, když si ten potřebný čas přivlastní. Tento události přidělený a jí přivlastněný čas je nerozlučně spjat s děním této události, ale analogicky platí totéž o nesčetných jiných událostech: každá taková událost má svůj vlastní čas, jinak by se nemohla dít, tj. nemohla by „existovat“. Ale tyto jednotlivé – mohli bychom říci „vnitřní“ nebo „soukromé“ – časy mají docela zvláštní charakter: nejsou příslušným událostem „vnitřní“ v tom smyslu, že by v každé události byly „obsaženy“, že by v ní byly uzavřeny, nýbrž právě naopak svou událost přesahují, a to docela podobně, jako vlastní prostorovost (extenzivita) každé události svou událost přesahuje, tj. sahá mnohem dále, než kam sahají hranice této události. Tak vlastně každá událost jako by vytvářela tím, jak se děje (jak se uskutečňuje, realizuje), jakési časové a prostorové pole kolem sebe, v němž je „uložena“, které však sahá mnohem dál, než kam sahá sama událost. Zatímco každá (pravá) událost musí pečovat o své hranice čili meze, aby si zachovala svou identitu tím, že se vyděluje, vymezuje od ostatních událostí a vůbec od svého prostředí (a světa), její časové i prostorové pole sahá dál a dál, velmi daleko, i když se zvětšující se vzdáleností od události slábne. A jak se jednotlivá časová (i prostorová) pole navzájem překrývají a prostupují, dochází jejich prolínáním k vytvoření jakéhosi „obecného“ časo-prostoru, jakéhosi časového a prostorového prostředí, které je ovšem závislé na místních událostech – je vůči nim „relativní“ (takže není a nemůže být homogenní, jak se kdysi – zejména po Galileim – předpokládalo. Za zcela mimořádných okolností může dojít k takovému „nahuštění“ událostí, že se onen obecný časoprostor může až zhroutit. Naproti tomu, jak je obecný časoprostor závislý na časovosti (a prostorovosti) jednotlivých událostí, je „vnitřní“ čas každé jednotlivé události zase závislý na svém „počátku“. A zde se otvírá náš základní problém: jak máme rozumět „časovému“ charakteru oné počáteční fáze událostního dění, kdy událost sama je ještě celá čirou „budostí“? Odkud by se mohla brát tato čirá budost, ba ještě i později jen částečná (zprvu převažující, později se stále tenčící a slábnoucí) budost v průběhu událostního dění? Rozhodně nikoli z čehokoli již jsoucího (a tím méně již býlého), nýbrž leda z času ještě nenastalého, ale teprve nastávajícího, teprve přicházejícího – tedy z budoucnosti! „Čirá budost“ se nemůže odvozovat ani rodit události samé, neboť ve tom momentě, kdy lze o číré budosti mluvit, sama událost se ještě nezačala dít; odehrávat se událost může začít ovšem teprve poté, co má k dispozici potřebný svůj čas, aby si jej osvojila. Odkud se tedy bere tento její čas, který si teprve potom musí přivlastnit, aby se sama mohla začít dít? Tato „čirá budost“ nemůže pocházet leč z budoucnosti, mohli bychom užít Rahnerova termínu „absolutní budoucnosti“, která je vskutku v jistém smyslu „absolutní“, neboť ode všech jednotlivých budostí „oddělená“, ovšem zároveň také v nich a jejich prostřednictvím k jednotlivým událostem přicházející a je jejich „vlastními“ budostmi obdařující. A tak bychom mohli uzavřít, že ARCHÉ v plném smyslu je buď sama tím „časem“, kterému bychom řekli „absolutní budoucnost“, anebo je původcem a zdrojem času.

(Písek, 070303-1.)